

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

10.06.2024. – 14.06.2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 17.06.2024. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
10.06.2024. – 14.06.2024.

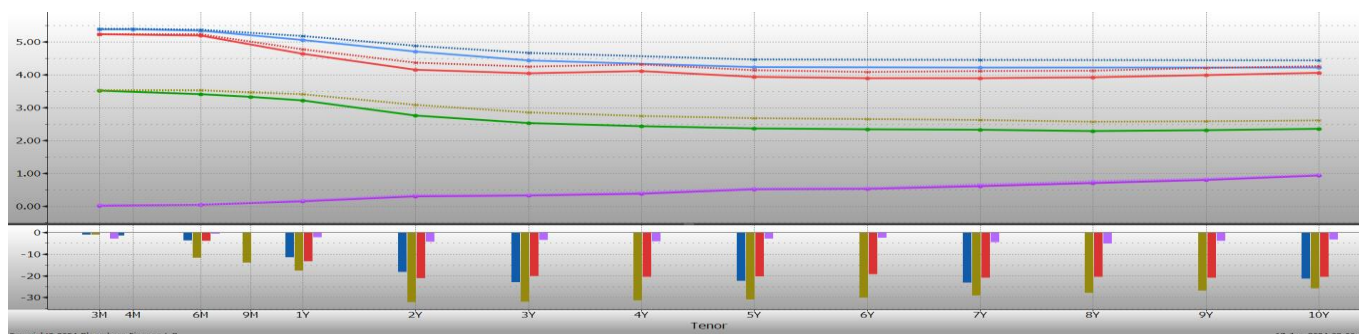
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	7.6.24	-	14.6.24	7.6.24	-	14.6.24	7.6.24	-	14.6.24	7.6.24	-	14.6.24
2 godine	3,08	-	2,76	4,89	-	4,70	4,40	-	4,17	0,35	-	0,31
5 godina	2,68	-	2,37	4,46	-	4,24	4,15	-	3,95	0,56	-	0,53
10 godina	2,62	-	2,36	4,43	-	4,22	4,26	-	4,06	0,98	-	0,94

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	7.6.24	-	14.6.24
3 mjeseca	3,562	-	3,537
6 mjeseci	3,525	-	3,408
1 godina	3,427	-	3,242

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 14.06.2024. godine (pune linije) i 07.06.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Protekla sedmica je obilježena dešavanjima u Francuskoj. Loši rezultati na parlamentarnim izborima EU su podstakli predsjednika Francuske Macrona da raspíše vanredne nacionalne izbore, tako povećavajući neizvjesnost u Francuskoj, zbog izgleda ishoda izbora sa mogućnostima u rasponu od krajnje desničarske većine do koalicije sadašnjih stranaka na vlasti. Ova odluka se pokazala kao veoma neizvjesna za tržišne učesnike, što se u konačnici odrazilo na povećanje razlike prinosa između njemačkih i francuskih obveznica, zbog povećane potražnje za sigurnijim obveznicama poput njemačkih. Prinosi njemačkih obveznica su u odnosu na prethodnu sedmicu smanjeni između 26 i 32 bazna poena. S druge strane, prinosi francuskih obveznica sa rokom dospeljeća od 2. i 5. godina su smanjeni za 10 i 5 baznih poena, respektivno, dok su prinosi desetogodišnjih obveznica povećani za 3 bazna poena. Različita kretanja prinosa ovih obveznica uticala su na to da se razlika između desetogodišnjih njemačkih i francuskih obveznica na kraju sedmice poveća na nivo od oko 77 baznih poena, dok je sedmicu ranije iznosila oko 48 baznih poena. Agencija za dodjelu kreditnog rejtinga S&P, koja je nedavno smanjila rejting Francuske za jednu stepenicu, navela je da bi politike koje promovise stranka kojoj pripada Le Pen potencijalno mogle uticati na rejting Francuske. Ministar finansija Francuske Le Maire je upozorio da bi Francuska zapala u dužničku krizu, sličnu onoj u Velikoj Britaniji prije dvije godine kada je Liz Truss obnašala funkciju premijera, ukoliko bi krajnje desničarski lider Le Pen pobijedila na ovim izborima i implementirala svoj ekonomski program. Krajem sedmice lijevo orijentisana koalicija u Francuskoj je prezentovala izborni manifest kojim se izdvaja od većine sedmogodišnjih reformi predsjednika Macrona, dok je ministar finansija Le Maire upozorio da bi pobjeda ove koalicije na izborima dovela do izlaska Francuske iz EU, jer bi se politike udaljile od fiskalnih politika EU.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Nakon prvog smanjenja kamatnih stopa 6. juna predstavnici ECB su ostali oprezni, te je moguće da ovo smanjenje neće biti praćeno brzim promjenama kamatnih stopa, kako je predsjednica Lagarde naglasila da kamatne stope nisu u linearnom padu i da ponekad mogu ostati nepromijenjene. Članovi UV ECB su svojim izjavama ukazali na potrebu za oprežnošću i nekoliko njih je odbilo da se unaprijed obavežu po pitanju budućih kretanja kamatnih stopa, pa je mala vjerovatnoća da će do dodatnog smanjenja kamatnih stopa doći ponovo na sjednici u julu. Glavni ekonomista ECB Lane je izjavio da ECB može dodatno smanjiti kamatne stope pod uslovom da bude vidljiv dalji progres kretanja inflacije ka ciljanom nivou, ali ukoliko to ne bude vidljivo, onda će se ove odluke donositi sporije.

Centralna banka Francuske je smanjila prognoze ekonomskog rasta zemlje za naredne dvije godine, te sada očekuje da će u 2025. godini ekonomski rast iznositi 1,2%, što je manje u poređenju sa 1,5% koliko je očekivano u martu. Centralna banka Italije je objavila da očekuje da ekonomija Italije zabilježi rast za 0,8% u ovoj i u narednoj godini. Prognoze za ovu godinu su nepromijenjene, ali su za 2025. godinu blago revidirane naniže (ranije očekivano 0,9%). Njemački ekonomski institut DIW je objavio da očekuje da ekonomija zemlje u ovoj godini zabilježi rast za 0,3%, dok za 2025. godinu očekuje rast za 1,3%, pri čemu se privatna potrošnja navodi kao najveći pokretač rasta.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodni	
			stanje	period	
1.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	JUN	-1,7	0,3	-3,6
2.	Trgovinski bilans – EZ (u milijardama EUR)	APR	17,5	19,4	17,2
3.	Trgovinski bilans – Italija (u milijardama EUR)	APR	-	4,81	4,30
4.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	APR	-2,0%	-3,0%	-1,2%
5.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	APR	-2,1%	-2,9%	-3,2%
6.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	APR	-	-6,7%	-9,1%
7.	Industrijska proizvodnja – Irska (G/G)	APR	-	-14,7%	34,7%
8.	Industrijska proizvodnja – Grčka (G/G)	APR	-	10,8%	-0,6%
9.	Industrijske prodaje – Holandija (G/G)	APR	-	3,8%	-8,2%
10.	Prerađivačka proizvodnja – Holandija (G/G)	APR	-	-3,5%	-5,1%
11.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	APR	-	2.905,7	2.894,2
12.	Stopa inflacije – Njemačka (final.)	MAJ	2,8%	2,8%	2,4%
13.	Stopa inflacije – Holandija (final.)	MAJ	2,7%	2,7%	2,6%
14.	Stopa inflacije – Španija (final.)	MAJ	3,8%	3,8%	3,4%
15.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	MAJ	2,7%	2,6%	2,4%
16.	Stopa inflacije – Irska (final.)	MAJ	1,9%	2,0%	1,6%
17.	Stopa inflacije – Portugal (final.)	MAJ	3,9%	3,8%	2,3%
18.	Stopa nezaposlenosti – Italija (Q/Q)	I kvartal	-	7,2%	7,4%

SAD

Fokus tržišnih učesnika je protekle sedmice bio na sjednici FOMC-a, te objavljivanju podatka o stopi inflacije u maju, koji je ukazao na usporavanje inflatornih pritisaka. **FOMC je na sjednici održanoj sredinom sedmice, u skladu sa očekivanjima, zadržao referentnu kamatnu stopu u ciljanom rasponu 5,25–5,50 %.** Odluka o zadržavanju referentne kamatne stope je donesena jednoglasno, a ovo je ujedno sedmi put zaredom da je Fed zadržava na trenutnom nivou. **Prema novim prognozama Fed predviđa jedno smanjenje kamatnih stopa za 2024. godinu, umjesto tri smanjenja koja su predviđena u martu, a u 2025. godini četiri smanjenja kamatnih stopa umjesto ranije očekivanih tri.** Uprkos projekcijama Feda, tržišta su nakon objavljenog podatka o inflaciji ostala pri očekivanju da će doći do dva smanjenja tokom ove godine po 25 baznih poena, pri čemu bi se prvo smanjenje vjerovatno moglo desiti u novembru. Predsjednik Feda Powell je naglasio da će kreatori monetarne politike biti osjetljivi na ekonomske podatke. Iako su za ovu godinu predviđena manja smanjenja, kreatori to usmjeravaju na 2025. ili 2026. godinu.

Predsjednica Feda iz Clevelanda Mester je izjavila da bi voljela vidjeti još nekoliko mjeseci pozitivnih podataka o inflaciji prije nego što razmotri niže kamatne stope. S druge strane, Kashkari iz Minneapolisa je izjavio da je Fed u dobroj poziciji da odvoji vrijeme i prati pristigle podatke prije nego što počne smanjivati kamatne stope.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije (G/G)	MAJ	3,4%	3,4%
2.	Realne sedmične zarade (G/G)	MAJ	-	0,6%
3.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	8. jun	225.000	242.000
4.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	1. jun	1.795.000	1.820.000
5.	Indeks proiz. cijena finalne potražnje (G/G)	MAJ	2,5%	2,3%
6.	Indeks uvoznih cijena (G/G)	MAJ	1,3%	1,1%
7.	Indeks izvoznih cijena (G/G)	MAJ	0,6%	-0,9%
8.	Indeks raspoložjenja potrošača Un. u Mičigenu P	JUN	72,0	65,6

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,0801 na nivo od 1,0703.

VELIKA BRITANIJA

Ekonomija Velike Britanije je doživjela zastoj u rastu u aprilu, nakon snažnog početka 2024. godine, prvenstveno zbog nepovoljnih vremenskih uslova koji su uticali na sektor građevinarstva i maloprodaje. Ekonomisti vjeruju da će usporavanje ekonomskog rasta zbog rastućih kamatnih stopa i inflacije postepeno nestajati tokom cijele godine, pružajući ekonomski podsticaj narednoj Vladi. Očekuje se da će BoE kasnije tokom godine početi sa smanjenjem kamatnih stopa sa trenutno najvišeg nivoa (5,25%) u posljednjih 16 godina. Tržište Velike Britanije je pokazalo znakove hlađenja u aprilu, uz povećanje stope nezaposlenosti, ali to nije imalo značajniji uticaj na kretanje GBP.

Premijer Sunak se suočio sa pozivima ministara u posljednjem trenutku da doda nova smanjenja poreza i strožu migracijsku politiku u konzervativnom manifestu, budući da su u prethodnim nacrtima nedostajala velika obećanja koja bi mogla spriječiti težak poraz na predstojećim opštim izborima. Premijer Sunak je obećao da će, ukoliko bude ponovo izabran, smanjiti poreze za zaposlene, a sa ciljem da se suprotstavi anketama koje trenutno ukazuju na težak poraz njegove Konzervativne stranke na predstojećim izborima.

Uprkos tome što su se obje glavne stranke u predizbornoj kampanji obavezale da neće povećavati velike poreske stope, bit će izuzetno izazovno za narednu Vladu u Velikoj Britaniji da spriječi da nivoi poreza dostignu najviši nivo svih vremena. Lider laburista Starmer, čija stranka ima značajnu prednost u istraživanjima mišljenja javnosti, predstavio je u četvrtak manifest koji je u skladu sa konzervativcima premijera Sunaka, u nepovećavanju stopa poreza na dohodak, doprinosa za nacionalno osiguranje zaposlenih, poreza na dodatu vrijednost i poreza na korporacije. Ovi porezi zajedno doprinose preko 70% ukupnim državnim prihodima. Međutim, ekonomisti, uključujući i one iz MMF-a, nestranačkih istraživačkih centara i velikih banaka, vjeruju da će narednoj vladi, bez obzira na njen sastav, vjerovatno biti teško održati duh, ako ne i tačnu formulaciju ovih obećanja.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Prosječne sedmične zarade (G/G)	APR	5,7%	5,9%
2.	Stopa nezaposlenosti	APR	4,3%	4,3%
3.	BDP (M/M)	APR	-0,1%	0,4%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G)	APR	0,3%	-0,4%
5.	Prerađivačka proizvodnja (G/G)	APR	1,5%	2,3%
6.	Trgovinski bilans (u milionima GBP)	APR	-14.200	-19.607
7.	RICS indeks cijena kuća	MAJ	-5%	-7%

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,84923 na nivo od 0,84383. GBP je deprecirala u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,2719 na nivo od 1,2687.

JAPAN

BoJ je prošle sedmice održala sastanak na kome je **odlučeno da plan kupovina obveznica ostane na istom nivou (6 biliona JPY, odnosno 38,6 milijardi USD mjesečno)**, te da će na predstojećem sastanku u julu biti predstavljen detaljan plan smanjenja kupovina obveznica u toku naredne godine, ili naredne dvije godine. **Referentna kamatna stopa je, kako je i očekivano, zadržana između 0% i 0,1%**. Oko dvije trećine analitičara u anketi Reutersa su se izjasnili da očekuju da BoJ na ovom sastanku odluči da će smanjiti kupovine obveznica, što je dovelo do smanjenja vrijednosti JPY u odnosu na USD na najniži nivo u posljednjih 6 sedmica i do rasta fjučersa na obveznice. USDJPY se sada približava onim nivoima koji su izazvali intervenciju BoJ u aprilu. Guverner Ueda je na pres konferenciji izjavio da je Odboru potrebno više vremena da pažljivo razmotri moguća smanjenja. Nagovijestio je da će ta smanjenja biti značajnija od očekivanih djelimičnih promjena i odbacio špekulacije da BoJ neće povećati kamatne stope u julu.

Analitičari vjeruju da je ekonomija Japana vjerovatno dosegla najnižu tačku u prvom kvartalu ove godine, ali su rizici i dalje prisutni zbog slabosti JPY i poremećaja u automobilskom sektoru. Ministarstvo razmatra sprovođenje administrativne akcije protiv Toyote i još četiri proizvođača automobila. Prema anketi, javna podrška kabinetu premijera Kishida je smanjena na 21%, što je najniže još od njihovog dolaska na funkciju. Prema nacrtu godišnjih smjernica za planiranje budžeta, u planu je dostizanje suficita primarnog budžeta u sljedećoj fiskalnoj godini. Vlada smatra da je suficit primarnog budžeta ključni korak ka ostvarivanju ekonomskog oporavka i fiskalnog zdravlja i da, uz jak ekonomski rast i konstantan rad na smanjivanju rashoda, suficit može biti ostvaren do fiskalne 2025. godine. Smjernice naglašavaju potrebu da Vlada saraduje bliže sa BoJ kako bi se ostvario održiv ekonomski rast. Rast inflacije je podstaknut niskom vrijednošću JPY, koja je povećala troškove uvoza sirovih materijala. Ovi podaci bi mogli otežati odluku BoJ u vezi s tim kada da se povećaju kamatne stope.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	BDP sveden na godišnji nivo (Q/Q) F	I kvartal	-2,0%	-1,8%	0,4%
2.	BDP deflator (G/G) F	I kvartal	3,6%	3,4%	3,9%
3.	Bilans tekućeg računa (u mlrd JPY)	APR	1.783,5	2.050,5	3.398,8
4.	Trgovinski bilans (u mlrd JPY)	APR	-346,7	-661,5	491,0
5.	Monetarni agregat M2 (G/G)	MAJ	-	1,9%	2,2%
6.	Monetarni agregat M3 (G/G)	MAJ	-	1,3%	1,6%
7.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) P	MAJ	-	4,2%	-8,9%
8.	Proizvođačke cijene (G/G)	MAJ	2,0%	2,4%	1,1%
9.	Indeks uslužnog sektora (M/M)	APR	0,4%	1,9%	-2,3%
10.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	APR	-1,0%	-1,8%	-6,2%
11.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	APR	-	0,3%	1,3%

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 169,33 na nivo od 168,43. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 156,75 na nivo od 157,40.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

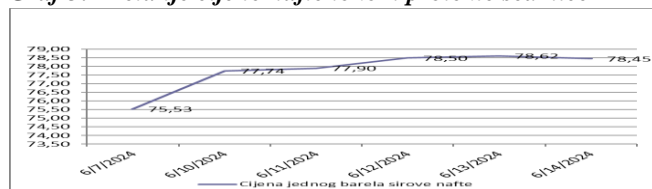
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 75,53 USD (69,93 EUR). Tokom sedmice cijena ovog energenta je imala tendenciju rasta. Na početku sedmice cijena nafte je povećana za oko 3% u nadi da će se povećati potražnja za gorivom, uprkos jačem USD i očekivanjima rastućih kamatnih stopa. Proizvodnja sirove nafte u Rusiji je ostala iznad nivoa obećanog partnerima iz OPEC+, čak i nakon što su izvršili najveće smanjenje proizvodnje u više od godinu dana.

OPEC je zadržao prognoze koje ukazuju na jačanje potražnje za naftom u drugoj polovini ove godine, uprkos tome što je potražnja u I kvartalu bila manja od očekivane. Prema ovim prognozama očekuje se da će svjetska potražnja za naftom na godišnjem nivou zabilježiti rast od 2,3 miliona barela dnevno u II kvartalu, što je oko 150.000 više nego u I kvartalu. Istovremeno, iz EIA je saopšteno da očekuju da će se proizvodnja nafte u SAD ove godine povećati više nego što je ranije očekivano, te da bi mogla dostići rekordnih 13,2 miliona barela dnevno. Cijena nafte je nastavila bilježiti rast i sredinom sedmice, jer prognozeri predviđaju smanjenje globalnih zaliha nafte u drugoj polovini 2024. godine. Rast cijene nafte je bio ograničen iznenadnim povećanjem zaliha sirove nafte u SAD-u. Agencija za energetske informacije (EIA) je prijavila iznenađujuće povećanje zaliha sirove nafte u SAD za 3,7 miliona barela na 459,7 miliona barela. U četvrtak je cijena nafte bila prilično volatilna. S jedne strane rastuće zalihe nafte i goriva u SAD-u i očekivanja odloženog početka smanjenja kamatnih stopa Fedu uticali su na pad cijene nafte, ali je sa druge strane cijena podržana ekonomskim podacima SAD-a koji pokazuju ublažavanje na tržištu rada i usporavanje inflacije. Na kraju sedmice OPEC+ je razjasnio svoje planove za ponovno uvođenje određene proizvodnje ovog energenta na tržište. Cijena nafte je samo blago smanjena u petak.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 78,45 USD (73,30 EUR). Cijena nafte je povećana u odnosu na prethodnu sedmicu i zabilježila je rast za 3,87% (najveći sedmični rast od početka aprila ove godine).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.293,78 USD (2.123,67 EUR).

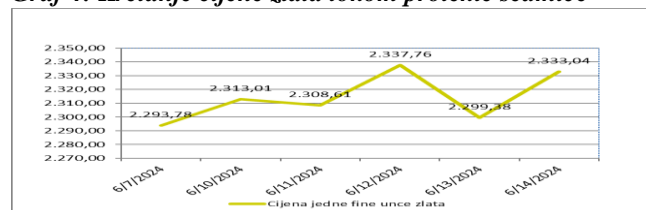
Cijena zlata je protekle sedmice bilježila volatilna kretanja. Na početku sedmice zabilježen je rast cijene zlata pod uticajem očekivanja tržišnih učesnika vezano za objavljivanje podataka o stopi inflacije u SAD i sastanak FOMC-a. Cijena ovog plemenitog metala je zabilježila rast i sredinom sedmice, nakon što je objavljen pozitivan izvještaj o inflaciji u SAD, uz jačanje nade za smanjenje kamatnih stopa u 2024. godini, što odgovara nekamatonosnoj imovini poput zlata.

U četvrtak je cijena zlata smanjena nakon što su objavljeni niži od očekivanih podaci o proizvođačkim cijenama u SAD-u.

Na kraju sedmice cijena zlata je ponovo povećana zbog povećane potražnje za sigurnijim investicijama koja je obilježila trgovanje u petak. Također, cijena zlata je bila podržana zabrinutošću zbog političke situacije u Francuskoj.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.333,04 USD (2.179,80 EUR). Cijena zlata je zabilježila rast za 1,71% u odnosu na prethodnu sedmicu.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.